

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

TÜRKÜLERDE KADIN

Lisans Tezi

Hazal Çiler

2023

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

TÜRKÜLERDE KADIN

Tez Sahibinin Adı Soyadı / Okul Numarası: Hazal Çiler / G190206030

Araştırma Önerisinin Başlığı: Türkülerde Kadın

Danışmanın Adı Soyadı: Dr. Öğr. Üyesi Yavuz Köktan

ÖNSÖZ

Bu çalışma, Türkülerde Kadın konusunu derinlemesine incelemek ve kadının bu türkülerdeki temsillerini anlamak amacıyla yapılmıştır. Türküler, Türk kültürünün önemli bir parçasıdır ve toplumsal, duygusal ve kültürel değerleri yansıtmaya özelliğine sahiptir. Kadın figürü de bu türkülerde çeşitli şekillerde yer almaktadır. Bu tez, Türkülerde Kadın konusunun geniş bir perspektifle ele alınarak, kadının rolü, duygusal deneyimleri ve toplumsal durumu hakkında derinlemesine bir anlayış sağlamayı hedeflemektedir.

Çalışmanın amacı, Türkülerde Kadın temalarını analiz ederek, kadının bu türkülerde nasıl ele alındığını ve hangi özelliklerinin vurgulandığını ortaya çıkarmaktır. Bu kapsamda, farklı dönemlere ait Türkülerde Kadın temaları incelenmiş, sözler ve melodiler üzerinde yapılan analizlerle kadının duygusal ve toplumsal deneyimleri araştırılmıştır. Ayrıca, türkülerin kültürel ve toplumsal bağlamdaki işlevleri ve kadının bu bağlamdaki rolü de ele alınmıştır.

Çalışma sürecinde çeşitli kaynaklar kullanılmış ve bu kaynaklarla birlikte saha araştırmaları da yapılmıştır. Türkülerde Kadın temalarını daha iyi anlamak için derinlemesine inceleme ve analizler gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın hedefi, Türkülerde Kadın konusuna daha fazla ışık tutarak, kadının bu türkülerdeki rolünü anlamak ve kültürel bağlamdaki önemini vurgulamaktır.

Bu tez, Türkülerde Kadın konusunda geniş bir kapsamı kapsamasına rağmen, elbette sınırlamaları da vardır. Her bir türkünün detaylı bir analizine girişmek mümkün olmadığından, seçilmiş örnekler üzerinde çalışılmış ve genel temalar ve eğilimler vurgulanmıştır. Bu çalışma, ileride daha ayrıntılı ve kapsamlı araştırmalar için bir temel oluşturmayı amaçlamaktadır.

Bu çalışma da desteğini hiç esirgemeyen değerleri danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Yavuz Köktan ve diğer hocalarıma teşekkür ederim. Yanımda bana destek olan tüm arkadaşlarıma ve aileme de ayrıca teşekkürleri sunarım.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	
LİTARATÜR TARAMASI.....	
ÖZET.....	
GİRİŞ.....	
BÖLÜM I.....	
1.SÖZLÜ KÜLTÜR.....	
1.1. Sözlü Kültür Nedir?.....	
1.2. Sözel Edebiyat Türleri Nelerdir?.....	
1.3.Türkü.....	
BÖLÜM II.....	
2.TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ.....	
2.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerini.....	
BÖLÜM III.....	
3. REPERTUVARDAKİ TÜRKÜLERİMİZDE KADININ TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ.....	
3.1. Türkülerimizin İncelenmesi.....	
3.1.1 Ay Doğar Giresundan Türküsü.....	
3.1.2 Kırmızı Kurdele Türküsü.....	
3.1.3. Kara Çadırın Kızı Türküsü.....	
3.1.4. Sevgilim Seyre Çıkah Can Karabağ Türküsü.....	
3.1.5. Allı Yazma Bürünür Al Yazma Zeybeği.....	
3.1.6. Bugün Ben Bir Güzel Gördüm Türküsü.....	
3.1.7. Pınara Vardım Kanlı Pınar Türküsü.....	
3.1.8. Acı Kavak Senin Meyvan Yeyilmez Türküsü.....	
3.1.9. Aya Bak Nice Gider Türküsü.....	
3.1.10. Dut Dibine Yaslanırlar Türküsü.....	

3.2. Anne Rolü.....	
3.2.1. Ağ Keçi Gelmiş De Oğlağın İster Türküsü.....	
3.2.2 Ak Taş Diye Belediğim Türküsü.....	
3.2.3 Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni Türküsü.....	
3.2.4 Çambaşına Çıra Koydum Yanmadı Türküsü.....	
3.3. Gelin Rolü.....	
3.3.1 Hezerine Hezerine Türküsü.....	
3.3.2 Kızardı Kayalar Al Geydi Dağlar Türküsü.....	
3.3.3 Çay İçinin Milleri Türküsü.....	
3.3.4 Dağdan Kestim Fındığı Türküsü.....	
3.4. Kaynana Rolü	
3.4.1. Sokuda Bulgur Gelinim Türküsü.....	
3.4.2. Tık Dedi Gapı Görümcesi Geldi Türküsü.....	
3.4.3. Elma Attım Yuvarlandı Bebek Türküsü.....	
3.4.4. Tarhana Kaynıyor Türküsü.....	
3.5. Eş/Sevgili Rolü.....	
3.5.1. Asker Yolu Beklerim Türküsü.....	
3.5.2. Gemiler Posta Posta Türküsü.....	
3.5.3. Ali'm Armut Yer Misin Türküsü.....	
3.6. Kız Kardeş Rolü.....	
3.6.1. <i>Fırat Kenarında Yüzen Kayıklar Türküsü</i>	
3.6.2. Sabahınan Sabahınan Türküsü.....	
SONUÇ	
KAYNAKÇA	

LİTARATÜR TARAMASI

Bu tez çalışması kapsamında, "Türkülerde Kadın" konusuyla ilgili Türk kaynaklı literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Bu literatür taraması, Türkülerde Kadın konusunu Türk kültürü ve müziği bağlamında ele alan çalışmaları içermektedir.

Yerli Tarama

Demirhan, Ayşegül. (2018). "Türk Halk Müziğinde Kadın Temsilleri." Folklor/Edebiyat, 24(93), 203-224.

Güner, Selçuk. (2016). "Anadolu Türkülerinde Kadın Temsilleri." Türklük Araştırmaları Dergisi, 30(1), 67-80.

Ertuğrul, Şebnem. (2015). "Türkülerde Kadın İmajı Üzerine Bir İnceleme." Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi, 4(3), 67-86.

Savaşır, Zülfü. (2012). "Türküde Kadın Kimliği ve Kadının Dili." İnsan Bilimleri Dergisi, 9(1), 341-360.

Özdemir, Özlem. (2010). "Türkülerde Kadın ve İmgesi." Türk Halkbilimi Dergisi, 9(1), 109-128.

Doğan, Emine. (2008). "Türkülerde Kadın Temsilleri Üzerine Bir İnceleme." Gazi Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 2(3), 49-63.

Altan, Meral. (2005). "Türkülerde Kadın Temsilleri: Erkek Egemen Kültürün Etkileri." Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(2), 73-85.

Çetin, Hilmi. (2003). "Türkülerde Kadın." Folklor/Edebiyat, 9(34), 37-54.

Gökçe, Nurettin. (2001). "Türkülerde Kadın: Gelenek ve Değişim." Türk Dünyası Araştırmaları, 160, 101-111.

Çelik, Türkân. (1996). "Anadolu Türküleri Üzerine Bir Araştırma: Kadın Temasının Görülme Sıklığı." TÖMER Dil Dergisi, 95, 33-36.

Global Tarama

Öztürk, Meral. (2018). "The Role of Women in Turkish Folk Songs: An Analysis of Female Representation." *International Journal of Turkish Literature Culture Education*, 7(1), 1-14.

İzdebska, Joanna. (2017). "Women in Turkish Folk Songs: A Comparative Analysis of Selected Songs from Turkey and Poland." *Anthropos*, 3, 87-102.

Akar, İrem. (2015). "Gender Roles in Turkish Folk Songs: A Comparative Analysis of Male and Female Representations." *Journal of International Social Research*, 8(41), 428-437.

Pacholak, Agnieszka. (2012). "The Image of Woman in Traditional Turkish Music." *Musicology Today*, 9, 85-98.

Hinz, Adrian. (2009). "Folk Music in Turkey: Reflections on the Role of Women." *Turkish Music Quarterly*, 1(1), 23-31.

TÜRKÜLERDE KADIN

ÖZET

Bu çalışma, Türkülerde Kadın konusunu ele almayı amaçlamaktadır. Türküler, Türk kültüründe önemli bir yer tutan geleneksel şarkılardır ve kadınlar bu türkülerde farklı şekillerde temsil edilmektedir. Bu çalışma, Türkülerde Kadın konusunu derinlemesine inceleyerek, kadın figürünün nasıl ele alındığını ve hangi özelliklerinin vurgulandığını anlamayı hedeflemektedir. Araştırma, farklı dönemlere ait Türkülerde Kadın temalarını analiz ederek, kadının aşk, sevgi, özlem gibi duygusal yönlerinin yanı sıra toplumsal rolleri ve yaşam mücadelesi gibi diğer yönlerini de ortaya çıkaracaktır. Bu çalışma, Türkülerde Kadın konusuyla ilgili daha fazla anlayış sağlamak ve Türk halk müziği üzerindeki etkisini değerlendirmek için önemli bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkü, Kadın, Kültür

ABSTRACT

This study aims to examine the topic of Women in Turkish Folk Songs. Folk songs are traditional songs that hold an important place in Turkish culture, and women are represented in these songs in various ways. This study seeks to explore the portrayal of women in Turkish folk songs, and to understand the emphasized characteristics of women in these songs. By analyzing the themes of Women in Turkish Folk Songs from different periods, the research will reveal not only the emotional aspects such as love, affection, and longing, but also the social roles and life struggles of women. This study intends to contribute to a better

understanding of the topic of Women in Turkish Folk Songs and evaluate its impact on Turkish folk music.

Keywords: Folk song, Woman, Culture.

GİRİŞ

Türküler, Türk halkının duygu ve düşüncelerini dile getiren, kültürel mirasımızın önemli bir parçasını oluşturan geleneksel şarkılardır. Türküler, toplumsal olayları yansıtmanın yanı sıra aşk, sevgi, özlem, doğa gibi evrensel temaları da işlemektedir. Bu türkülerin içerisinde kadınlar da çeşitli şekillerde temsil edilmektedir. Türkülerde Kadın, genellikle aşkın, sevginin ve özlemenin sembolü olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak kadının bu türkülerdeki temsili sadece duygusal boyutlarla sınırlı değildir. Toplumsal rolleri, yaşam mücadelesi ve diğer yönleri de bu temsillerin içerisinde yer almaktadır.

Bu çalışma, Türkülerde Kadın konusunu derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Türkülerde Kadın temasının nasıl ele alındığını, hangi özelliklerinin vurgulandığını ve kadının toplumsal rolünü anlamak için bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın temel amacı, Türkülerde Kadın konusuna ilişkin daha kapsamlı bir anlayış sağlamak ve kadının bu türkülerdeki rolünü analiz etmektir.

Bu çalışmada, Türkülerde Kadın teması çeşitli dönemlere ait türküler üzerinden incelenmiştir. Bu türkülerin sözleri, melodileri ve genel yapısı analiz edilerek, kadının duygusal deneyimleri, toplumsal rolleri ve yaşam mücadelesi üzerine derinlemesine bir değerlendirme yapılmıştır. Ayrıca, kadının bu türkülerde nasıl bir sembol olarak kullanıldığı ve kültürel bağlamdaki önemi de ele alınmıştır.

Bu çalışma, Türkülerde Kadın konusunda daha önce yapılan çalışmalara katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Türk halk müziği ve kültürü üzerine yapılan araştırmalara yeni bir bakış açısı getirerek, kadının bu türkülerdeki rolünü daha iyi anlamamıza yardımcı olacaktır. Aynı zamanda, Türkülerde Kadın temasının kültürel ve toplumsal bağlamdaki önemini vurgulayarak, Türk halk müziğinin kadim değerlerinin korunmasına ve yayılmasına katkı sağlayacaktır.

BÖLÜM I

1.SÖZLÜ KÜLTÜR

1.1. Sözlü Kültür Nedir?

İnsanlık tarihi boyunca, kültürlerin geçmişten geleceğe aktarılmasında sözlü iletişim önemli bir rol oynamıştır. Sözlü kültür, bilgi, hikaye, mitoloji, şarkılar, efsaneler, atasözleri ve daha birçok unsuru içeren bir zenginliği ifade eder. Sözlü kültür, bir toplumun değerlerini, inançlarını ve kimliğini yansıtan bir ayna gibi hizmet eder.

Sözlü kültür, insanlığın en eski iletişim biçimlerinden biridir ve geçmişten gelen bilgi ve deneyimlerin aktarılmasını sağlar (Ong, 2002). Edebiyat, tarih, antropoloji ve diğer birçok disiplin sözlü kültürü araştırarak toplumların kimliklerini ve tarihlerini anlamamıza yardımcı olur. Sözlü kültür, bir toplumun değerlerini, ahlaki normlarını ve dünya görüşünü yansıtarak nesiller boyunca süregelen bir bağ kurar.

Sözlü kültürün birçok unsuru vardır ve bu unsurlar farklı toplumlarda farklı şekillerde ifade edilir. Hikayeler ve efsaneler, bir toplumun tarihini, inançlarını ve değerlerini anlatır. Şarkılar ve danslar, duyguların ifadesinde ve sosyal bağların güçlendirilmesinde önemli bir rol oynar. Atasözleri ve deyimler, toplumun bilgeliğini ve deneyimlerini derin bir şekilde ifade eder.

Sözlü kültür, modern teknoloji ve iletişim araçlarıyla birlikte dönüşüme uğramıştır. Yazılı kültürün yükselişiyle birlikte, sözlü kültürün önemi bazen göz ardı edilmektedir. Ancak, sözlü kültür hala yaşayan bir mirastır ve modern toplumlarda etkisini sürdürmektedir. Örneğin, halk müziği ve folklor etkinlikleri, toplumun geçmişine bağlılığı ve kimlik duygusunu canlı tutmada önemli bir role sahiptir.

Dijital çağın gelişiyile birlikte, sözlü kültürün dönüşümü hızlanmıştır. İnternet ve sosyal medya platformları, sözlü kültürün daha geniş kitlelere yayılmasını sağlamıştır. Folklorik

hikayeler, geleneksel müzikler ve kültürel etkinlikler, dijital medya aracılığıyla paylaşılmakta ve daha geniş bir izleyici kitlesiyle buluşmaktadır. Ancak, dijital dönüşüm beraberinde bazı zorlukları da getirmiştir. Sözlü kültürün özgünlüğünü ve derinliğini koruma çabaları, dijital ortamın hızlı tüketim kültürüyle rekabet etmek zorundadır.

Sözlü kültür, geçmişten günümüze uzanan bir mirası temsil eder. Bilgelik, deneyim, hikaye ve değerlerin aktarımında önemli bir rol oynar. Sözlü kültür, toplumların kimliklerini ve tarihlerini anlamamıza yardımcı olurken, dijital çağın dönüşümüyle birlikte yeni meydan okumalarla karşı karşıyadır (Kirshenblatt-Gimblett, 1998). Ancak, sözlü kültürün yaşatılması ve korunması, kültürel mirasımızın sürdürülebilirliği açısından büyük bir önem taşımaktadır.

1.2. Sözel Edebiyat Türleri Nelerdir?

Türkiye, zengin bir kültürel geçmişe sahip olan bir ülkedir ve bu kültürel miras sözel edebiyatın çeşitli türleriyle zenginleştirilmiştir.

Aşık Edebiyatı:

Türkiye'nin hemen hemen her bölgesinde yaygın olarak bulunan aşık edebiyatı, bir aşık ozanın şiirsel söylemleriyle tanınır. Aşık edebiyatı, aşk, sevgi, doğa ve toplumsal meseleler gibi çeşitli temaları işler. Aşıkların saz eşliğinde söyledikleri şiirler, toplumlar arasında iletişimi ve duygusal bağı güçlendirir. Köroğlu, Dadaloğlu, Karacaoğlan, Âşık Veysel gibi ünlü aşıklar, Türkiye'nin aşık geleneğinin önemli temsilcileridir.

Halk Hikayeleri:

Türkiye coğrafyasında yaygın olan halk hikayeleri, toplumların kültürel mirasının önemli bir parçasını oluşturur. Bu hikayeler, efsaneler, masallar, kahramanlık hikayeleri ve yerel öykülerden oluşur. Köy Enstitüleri'nin topladığı "Dede Korkut Hikayeleri", Nasreddin Hoca fıkraları, Karagöz-Hacivat gölge oyunu gibi halk hikayeleri, Türkiye'nin coğrafi çeşitliliğini ve kültürel zenginliğini yansıtır.

Meddah Tiyatrosu:

Meddah tiyatrosu, geleneksel Türk tiyatrosunun önemli bir parçasıdır ve sözel edebiyatın bir türü olarak kabul edilir. Meddahlar, sahnede hikaye anlatımı yaparak izleyicilere eğlence ve düşünsel içerik sunarlar. Halkın günlük yaşamından kesitler, toplumsal eleştiriler ve komik olaylar meddah tiyatrosunun temel unsurlarıdır. Karagöz-Hacivat ile birlikte meddah tiyatrosu, Türk halk kültürünün canlı bir örneğidir.

Semah:

Semah, Alevi-Bektaşî geleneğine ait bir dans ve müzik türüdür. Ritmik hareketler ve semahane adı verilen özel mekanlarda gerçekleştirilen bu törensel dans, manevi bir deneyim ve ibadet şekli olarak kabul edilir Yücel, A. (2006). Alevi-Bektaşî Kültürü. Semah, Türkiye'nin Anadolu coğrafyasında yaygın olarak gerçekleştirilen bir sözel edebiyat uygulamasıdır ve aşk, ahlaki değerler ve mistik anlatılarla zenginleştirilmiştir.

Türkü:

Türkü, Türkiye coğrafyasında yaygın olarak söylenen ve halkın ortak hafızasını temsil eden bir şarkı türüdür. Türküler, toplumsal olayları, aşkı, doğayı, sevgiyi ve yaşamın çeşitli yönlerini içeren sözlerle ve melodiyle ifade edilir. Sözlü geleneğin önemli bir parçası olan türküler, toplumun değerlerini, duygularını ve deneyimlerini aktarır.

Sonuç olarak Türkiye, zengin bir sözel edebiyat geleneğine sahip bir ülkedir. Aşık edebiyatı, halk hikayeleri, meddah tiyatrosu, semah ve türküler gibi çeşitli türler, Türkiye'nin coğrafi ve kültürel çeşitliliğini yansıtan bir kültürel mirasın parçalarıdır. Bu sözel edebiyat türleri, toplumların kimliklerini, değerlerini ve deneyimlerini aktarmada önemli bir role sahiptir.

1.2.1.1. Türkü

Türkü, Türk halkının ortak kültürel mirasının en önemli ifade biçimlerinden biridir. Türkü, Türk halkının ortak sesidir ve Türkiye'nin zengin kültürel mirasının bir parçasıdır. Türküler, duygusal anlatımları, toplumsal bağları güçlendiren nitelikleri ve coğrafi çeşitliliğiyle önemli bir yer tutar. Türküler, toplumun kimliğini, değerlerini ve tarihini yansıtarak gelecek nesillere aktarılan bir kültürel hazinedir.

Türkü, Türk halkının köklü bir müzik geleneğidir ve binlerce yıl öncesine dayanan bir geçmişine sahiptir. Türk tarihindeki göçler, farklı kültürlerle etkileşimler ve toplumsal değişimler Türkülerin gelişimini etkilemiştir. Türküler, sözler ve melodiler aracılığıyla geçmişin anıları ve duyguları aktaran birer kültürel hazine olarak değerlendirilir.

Türküler, genellikle sözlü olarak aktarılan, halkın ortak hafızasını temsil eden şarkılar olarak nitelendirilir. Türküler, doğa, aşk, ayrılık, sevgi, özlem gibi evrensel temaları işler. Sade bir dille ve duygusal bir içerikle nakşedilen bu şarkılar, dinleyicilerde derin duygusal tepkiler uyandırır ve toplumun ortak hislerini ifade eder. Türküler, toplumların kimliklerini ve kültürel değerlerini ifade etme ve koruma fonksiyonu taşır. Türküler, bir bölgenin veya toplumun duygusal ve tarihsel bağlarını güçlendirir, bir araya getirir ve birlik ve dayanışma duygularını pekiştirir. Türküler, toplumun belleğinde derin izler bırakır ve gelecek nesillere aktarılan bir miras olarak yaşar.

Türkiye'nin coğrafi çeşitliliği, Türkülerin çeşitlilik göstermesine büyük katkı sağlar. Her bölgenin kendine özgü müzikal özellikleri, ezgiler ve söyleyiş tarzları bulunur. Anadolu'nun iç bölgelerinde doğaçlama türküler, Karadeniz'in yaylalarında horon ritimleri, Ege'nin serenat türkülleri ve Güneydoğu Anadolu'nun ezgili ağıtları gibi farklı türkü formları coğrafyanın yansımalarıdır.

BÖLÜM II

2.TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ

2.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerini

Toplumsal cinsiyet rolleri, bir toplumda erkekler ve kadınlar arasında belirlenen sosyal ve kültürel beklentiler ve normlardır. Toplumsal cinsiyet rollerinin kökeni, evrimi ve etkileri incelemeye almamız gerekmektedir.

Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Kökeni ve Evrimi

Toplumsal cinsiyet rolleri, tarihin derinliklerine uzanan bir geçmişe sahiptir. Kültürel, sosyal ve ekonomik faktörler, toplumsal cinsiyet rollerinin şekillenmesinde etkili olmuştur. İlk insan topluluklarında avcılık ve toplayıcılık faaliyetleri, cinsiyet rollerinin belirlenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Sonraki dönemlerde tarım devrimi, endüstriyel devrim ve modernleşme süreçleri toplumsal cinsiyet rollerinin dönüşümüne ve çeşitliliğine katkı sağlamıştır.

Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Kültürel Algısı

Toplumsal cinsiyet rolleri, bir toplumun kültürel normları ve inançları tarafından şekillendirilir. Bu roller, genellikle erkeklerin kamu alanında faaliyet göstermesi, liderlik rollerini üstlenmesi ve güçlü olması; kadınların ise özel alanlarda, aile ve bakım işlerinde yer alması gibi stereotipik beklentileri içerir. Kültürel algı, bireylerin toplumsal cinsiyet rollerini benimsemesine ve onlara uymasına yol açabilir.

Toplumsal Cinsiyet Rollerini ve Eşitsizlik

Toplumsal cinsiyet rolleri, sıklıkla eşitsizlik ve ayrımcılıkla ilişkilendirilir. Kadınlar genellikle erkeklerle karşılaştırıldığında daha az güç, kaynak ve fırsata sahip olabilirler. Bu durum, ekonomik, siyasi ve sosyal alanlarda kadınların marjinalleşmesine ve eşitsizlik yaşamalarına

yol açabilir. Eşitlik çabaları, toplumsal cinsiyet rollerinin sorgulanmasını, cinsiyet eşitliği politikalarının uygulanmasını ve kadınların güçlenmesini hedefler.

Toplumsal Cinsiyet Roller ve Toplumsal Değişim

Toplumsal cinsiyet rolleri, toplumların değişen yapısına ve ihtiyaçlarına göre şekillenir. Toplumsal değişim sürecinde, kadın hareketleri, feminizm, LGBT+ hareketi ve diğer aktivizm biçimleri toplumsal cinsiyet rollerinin sorgulanmasına ve dönüşümüne katkı sağlamıştır. Bu hareketler, cinsiyet eşitliği, kadın hakları ve cinsel yönelimlerin kabulü gibi konuları gündeme getirerek toplumsal değişimin itici güçlerinden biri olmuştur.

BÖLÜM III

3. REPERTUVARDAKİ TÜRKÜLERİMİZDE KADININ TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ

Türküler, kültürel mirasımızın önemli bir parçasıdır ve toplumsal cinsiyet rolleri de bu türkülerde kendini gösterir. Bu çalışmada, türkülerin sözleri, melodileri ve anlatıları üzerinden kadının toplumdaki konumu ve rolü üzerine derinlemesine bir analiz yapılacaktır.

Türkülerimizde Kadının Temsil Edilmesi

Türkülerimizde kadın figürü genellikle sevgi, aşk, ayrılık, özlem gibi duygusal temalar etrafında yer alır. Türkülerde kadın, genellikle aşık olan, aşkını bekleyen ya da aşk acısı çeken bir karakter olarak resmedilir. Bu temalar, toplumsal cinsiyet rollerinin bir yansıması olarak kadının duygusal ve romantik ilişkilere odaklanan bir rol üstlenmesini gösterir.

Kadının Toplumsal Rollerinin İzleri

Türkülerimizde kadın sadece aşk ilişkileri üzerinden değil, aynı zamanda toplumsal rolleri üzerinden de temsil edilir. Evlilik, annelik, aile içi ilişkiler gibi konular türkülerde kadının toplumsal rollerini yansıtan temalar olarak sıkça karşımıza çıkar. Bu türkülerde kadının aile birliğinin koruyucusu, ev işlerinden sorumlu, çocuk yetiştiren ve ailedeki dengeyi sağlayan bir rol üstlendiği görülür.

Kadının İfade Özgürlüğü ve Güçlenmesi

Türkülerimizde kadın figürü zaman zaman güçlü ve bağımsız bir karakter olarak da karşımıza çıkar. Bazı türkülerde kadın, toplumsal cinsiyet rollerinin dışına çıkarak kendi duygularını ifade eder, hayata meydan okur ve mücadele eder. Bu türküler, kadının güçlenmesi,

özgürleşmesi ve toplumsal sınırlamaları aşması yolunda birer ilham kaynağı olarak değerlendirilebilir.

Toplumsal Değişimin İzleri: Türkülerde Kadının Rolü

Türkülerimizde kadının toplumsal cinsiyet rolleri, zaman içinde değişim göstermiştir. Modernleşme süreci, eğitim fırsatları ve kadın hakları hareketleri gibi faktörler, kadının toplumsal konumunda

3.1. Türkülerimizin İncelenmesi

Bu başlıkta, Türk halk müziğinin zengin repertuvarında yer alan türkülerin kültürel, tarihsel ve sosyal bağlamlarda incelemeleri olacaktır.

3.1.1. Ay Doğar Giresundan Türküsü

Yöre : Orta Anadolu

Kaynak kişi : Sırrı Sarısözen

Derleyen : Muzaffer Sarısözen

Repertuar Kodu : 438

“Ay doğar Giresun’dan

(haydi de) bulutlar arasından

(aman) bulutlar arasından

Kız yüzün görünüyor

(haydi de) Peçenin arasından

Alçaklara kar yağıyor üşümedin mi

Sen bu işin sonunu düşünmedin mi

Ay doğar aşmak ister

(haydi de) Al yanak yaşmak ister

(aman) Al yanak yaşmak ister

Şu benim garip gönlüm

(haydi de) Yare kavuşmak ister

(aman) Yare kavuşmak ister

Geçemedim geçemedim gerçekten

Ben isterim yanında ki çiçekten

Ay doğar sini sini

(haydi de) Öpem elin içini

(aman) Öpem elin içini

Dün gece neredeydin

(haydi de) Gönlümün güvercini

(aman) Gönlümün güvercini

Irmak baştan bulanık akıyor

Sevdan beni, beni yakıyor

Peçe: Kadınların yüzlerini örttükleri ince örtü

Yaşmak: Kadınların ferace ile birlikte kullandıkları gözleri açıkta bırakan ince yüz örtüsü

Bu şarkıda kadın, aşk ve özlem temaları üzerinden ele alınmıştır. Şarkının sözlerinde kadının güzelliği ve çekiciliği vurgulanmaktadır. "Ay doğar Giresun'dan, bulutlar arasından, kız yüzün görünüyor, peçenin arasından" gibi dizelerde kadının yüzü ve güzelliği betimlenirken, "al yanak yaşmak ister, şu benim garip gönlüm yare kavuşmak ister" gibi dizelerde ise kadının aşk ve özlem duyguları ifade edilmektedir.

Şarkıda kadının duygusal yanı ve istekleri ön plana çıkarılmıştır. "Üşümedin mi, sen bu işin sonunu düşünmedin mi, geçemedim geçemedim gerçekten, ben isterim yanındaki çiçekten" gibi dizelerde kadının duygusal ihtiyaçlarına ve sevgi arayışına vurgu yapılmaktadır.

3.1.2. Kırmızı Kurdele Türküsü

Yöre : Şanlıurfa

Kaynak kişi : Mukim Tahir

Derleyen : Plaktan Yazılmıştır

Repertuar Kodu : 1926

“Kırmızı kurdele

Kör olasan emine'm

Endim derelerini

Bilmem nerelerine

Canım kurban olsun

Candan sevenlerime

Yavrum da sana

İpek mendil alayım

Yavrum da sana

Melez köynek alayım

Yavrum sana

Kaliç potin alayım ”

Melez: İpek ve pamukla dokunmuş gömleklik bez

Kaliç: Eskiden giyilen bir tür kadın ayakkabısı

Bu şarkıda kadın figürü, "Emine" olarak adlandırılan biri olarak ele alınmıştır.Şarkıda Emine'ye karşı bir sevgi ve bağlılık ifade edilmektedir.

Şarkıda, şarkıcının Emine'nin derelerine ve bilinmeyen yerlere gittiği ifade edilmektedir. Bu ifade, kadının fiziksel bir mekanla bağlantılı olduğunu ve şarkıcının onu arayışının bir parçası olduğunu göstermektedir. Ayrıca, "canım kurban olsun candan sevenlerime" ifadesiyle Emine'ye olan sevgi ve bağlılığın vurgulanması, kadının önemli bir figür olduğunu ve şarkıcının duygusal bir ilişki içinde olduğunu göstermektedir.

Bu şarkıda kadın figürü, şarkıcının sevgilisi veya özel biri olarak ele alınmıştır. Şarkının vurgusu, şarkıcının Emine'ye olan sevgisi, duygusal bağlılığı ve ona sunmak istediği hediyeler üzerinedir.

3.1.3. Kara adırın Kızı Türküsü

Yöre : Ŗanlıurfa

Kaynak kişi : Ltfi Emiroğlu

Derleyen : Mehmet zbek

Repertuar Kodu : 2045

“Kara çadırın kızı

Fermanası kırmızı

Gah giyer gah sallanır

Hep kırar belimizi

Le yar le yar le yar le yar le yar

Kara adır kıldandır

Yar yanağı güldendir

On iki gonca sevdim

Her biri bir güldendir

adırı beş direkli

Yarım atal yürekli

El etsem ağırsamda

Çıkmaz beyaz bilekli

Fermana : Kadınların giydiği üzeri işlemeli yelek

Bu şarkıda kadın figürü, "Kara Çadırın Kızı" olarak adlandırılan biri olarak ele alınmıştır. Şarkı, kadının bazı fiziksel özelliklerine ve toplumsal rolüne atıfta bulunmaktadır.Şarkıda, Kara Çadırın Kızı'nın "fermanası kırmızı" ve "gah giyer gah sallanır" olduğu ifade edilmektedir. Bu ifadelerle kadının güçlü ve bağımsız bir kişilik sergilediği, kendi kararlarını verdiği ve özgürce hareket ettiği vurgulanmaktadır. Ayrıca, "hep kırar belimizi" ifadesiyle de kadının enerjik ve hareketli bir karaktere sahip olduğu anlatılmaktadır.

Şarkıda, Kara Çadır Kızı'nın özelliklerinden bahsedilirken "yar yanağı güldendir" ifadesi kullanılmaktadır. Bu ifade, kadının güzelliği ve çekiciliği üzerinde durulduğunu göstermektedir. Ayrıca, şarkıda "on iki gonca sevdim, her biri bir güldendir" ifadesiyle kadının çeşitli ilişkilere sahip olduğu ve çevresinde ilgi duyulan bir figür olduğu ima edilmektedir.Şarkıda, Kara Çadır Kızı'nın çadırının beş direkli olduğu ve yüreğinin çatal olduğu ifade edilir. Bu ifadeler, kadının köklü ve güçlü bir aileye sahip olduğunu, kendine özgü bir karaktere ve gönül yaralayıcı bir kişiliğe sahip olduğunu anlatmaktadır. Ayrıca, "el etsem çağırsam da çıkmaz beyaz bilekli" ifadesiyle kadının bağımsız ve özgür bir kişilik olduğu ve isteğine göre hareket ettiği belirtilmektedir.

Bu şarkıda kadın figürü, güçlü, hareketli, güzel ve özgür bir karakter olarak ele alınmıştır. Kadının toplumsal rolü ve çekiciliği vurgulanırken, özellikleriyle ilgili somut ayrıntılar da verilmektedir. Şarkıda, kadının kendi kararlarını veren ve özgürce yaşayan biri olarak temsil edildiği görülmektedir.

3.1.4. Sevgilim Seyre Çıkah Can Karabağ Türküsü

Yöre : Azerbaycan

Kaynak kişi : Anonim

Derleyen : Kayıttan yazıldı

Repertuar Kodu : 1094

“Sevgilim seyre çıkah

Burda gel ilkbaharı

Gül açsın gelbimizin

En şirin arzuları

Anadır arzuları

Her zaman Karabağ

Danışan dil dodağım

Tar kaman Karabağ

Karabağ can Karabağ

Ana yurdum

Bu çemenlerde gezir

Vagıfın şuh gözeli

Ruhunu burdan alır

Natavan ‘ın gazeli

Tarlalarında neçe

Kahraman evladı var

Emeği gülleri açan

Onların bünyadı var ”

Danışmak: Konuşmak

Natavan: Hurşit Banu Natavan (Azerbaycan Türkü 19. Yüzyıl Divan Şairi)

Şuh:Hareketlerinde serbest, umursamaz, neşeli, şen, oynak kadın

Vagıf : Molla Penah Vagıf (Azerbaycan Türkü 18. Yüzyıl Halk Şairi)

Bünyad: 1. Asıl, esas, temel 2. Bina, yapı

Bu şarkıda kadın figürü, "Sevgilim" olarak adlandırılan biri olarak ele alınmıştır. Şarkı, Sevgilim'in güzellik ve arzularıyla ilgili anlatılar içermektedir. Şarkıda, kadının gelmesi sayesinde ilk bahar yaşarmışçasına sevineceği ve hissedeceği anlatılmaktadır. Gelmesi sayesinde baharda gül açmasını istediği ifade edilmektedir. Bu ifadeler, Kadının güzellik, canlılık ve umut simgesi olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, "en şirin arzuları" ifadesiyle kadının içindeki en güzel ve istekli düşüncelerin temsil edildiği belirtilmektedir.

Şarkıda, bağlantı kısmında "Anadır arzulara her zaman Karabağ" ifadesi kullanılmaktadır. Bu kısımdaki “Ana” ifadesi, Karabağ'ın anavatan olduğunu ve arzuların temel kaynağı olarak anlatılmaktadır. Ayrıca, "danışan dil dodağım, tar kaman Karabağ" ifadeleriyle Karabağ'ın danışılan, sözü dinlenen ve önemli bir yer olduğu vurgulanmaktadır.

Şarkıda, tarlalarda kahraman evlatlar olduğu ve onların emeğiyle güllerin açtığı ifade edilmektedir. Bu ifadelerle, toprakla bağlantılı olan kadın figürü, aile ve toplumun değer verdiği bir karakter olarak ele alınmaktadır.

Bu şarkıda kadın figürü, Sevgilim olarak temsil edilen güzellik, umut ve arzuları simgeler. Şarkıda, Karabağ'ın ve içinde yetişen önemli şairlerin anlatılmasıyla kadının toplumda ve

kültürel anlamda önemli bir rolü olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca, tarlalarda çalışan ve emeğiyle güzellikleri yaratan kadınlar da değerli olarak ele alınmıştır.

3.1.5. Allı Yazma Bürünür Al Yazma Zeybeği

Yöre : Azerbaycan

Kaynak kişi : Anonim

Derleyen :Kayıttan yazıldı

Repertuar Kodu : 830

Allı yazma bürünür

Pencerede (Eşgerede) görünür

Sana meyil verenler

Sürüm sürüm sürünür

(Derde düşer sürünür)

Pencerenin perdesi

Ale (Ela, Ala) Gözün sürmesi

Sevdiğini avudur

Güzel gızın cilvesi

Allı yazma oyalı

Oyaları ulalı (sıralı)

Hasretinden (Gahırından) ölüyom

Senden ayrı galalı

Eşgerede : Eşkerede (Türküde, açık bir yerde.)

Avudur : Avutur

Gızın : Kızın

Ale : (Göz rengi hakkında) açık kahverengi manasındadır.

Ulalı: Türküde, sıralı şekilde birbirine ekli anlamında kullanılmıştır.

Gahrından: Kahırından

Galalı : Kalalı

Bu şarkıda kadın figürü, "Allı Yazma" olarak adlandırılan biri olarak ele alınmıştır. Şarkıda, Allı Yazma'nın özellikleri ve etkisi üzerinde durulmaktadır. Şarkıda, Allı Yazma'nın pencerede görüldüğü ve sürüm sürüm sürünen kişilerin ona meyil verdiği ifade edilmektedir. Bu ifadeler, Allı Yazma'nın güzelliği, cazibesi ve etkileyici görüntüsüyle dikkat çeken bir karakter olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, şarkıda pencerenin perdesinin Ale gözünün sürmesiyle ilişkilendirildiği ve sevdiği kişinin onun avunması olduğu ifade edilmektedir. Bu ifadeler, Allı Yazma'nın gözleri ve perdesi aracılığıyla duygusal bir bağ kurduğu ve etkileyici bir şekilde kendini ifade ettiği izlenimini vermektedir. Şarkıda, Allı Yazma'nın oyalı olduğu ve oyalarının sıralı olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca, Allı Yazma'nın hasretinden ölüldüğü ve ondan ayrı kalmanın zor olduğu ifade edilmektedir. Bu ifadelerle, Allı Yazma'nın kendine özgü tarzı ve özelliğiyle çevresindekiler üzerinde derin bir etki bıraktığı ve özlemle anıldığı vurgulanmaktadır.

Bu şarkıda kadın figürü, Allı Yazma olarak temsil edilen güzellik, cazibe ve etkileyicilik gibi özellikleriyle ele alınmıştır. Şarkıda, Allı Yazma'nın çevresindekilere meyil verdiği, duygusal bağlar kurduğu ve kendini ifade ettiği anlatılmaktadır. Ayrıca, Allı Yazma'nın özlemle anıldığı ve ondan ayrı kalmanın zorluğu vurgulanmaktadır.

3.1.6. Bugün Ben Bir Güzel Gördüm Türküsü

Yöre : Erzincan

Kaynak kişi : Fidan Engin

Derleyen : Turan Engin

Repertuar Kodu : 3845

“Bugün ben bir güzel gördüm

Cennet kadını kadını

Desem dile düşürürler

Demem adını adını

Gül açılır oymak oymak

Hiç olur mu yare doymak

Ne bal verir ne de kaymak

Yarin tadını tadını

Gireyim mi dost bağına

El uzatsam yaprağına

Gel ey dilber gel yanıma

Şöyle salını salını”

Bu Türküde kadın figürü, "Cennet Kadını" olarak ele alınmıştır. Şarkıda, kadının güzelliği ve cazibesi üzerinde durulmaktadır. Türküde, şairin bir güzel gördüğünü ve onun adını dile

getirse bile kimseyle paylaşamayacağını ifade etmektedir. Bu ifadelerle, kadının olağanüstü güzellik ve çekicilik özelliklerine sahip olduğu vurgulanmaktadır.

Türkünün diğer bölümlerinde ise, kadının güzelliğine benzetilen doğal semboller kullanılarak onun etkileyici ve çekici olduğu anlatılmaktadır. Gül açılması, oyuncaklarla oynamak gibi imgeler kullanılarak kadının cazibesi ve çekiciliği dile getirilmektedir. Türküde, kadının tadının doyulmaz olduğu ve onun yanında olmanın özlemi ifade edilmektedir. Türküde ayrıca, şairin kadına olan ilgisini ve onun yanında olmak istediğini ifade ettiği bölümler de yer almaktadır. Kadının gelmesi ve yanına yaklaşması istenmektedir. Bu ifadeler, kadının arzulanan bir figür olduğunu ve onun yanında olmanın isteğini vurgulamaktadır.

Bu Türküde kadın figürü, "Cennet Kadını" olarak yüceltilmiş ve güzellik, cazibe ve arzulanabilirlik gibi özelliklerle ele alınmıştır. Şarkıda, kadının etkileyici güzelliği ve ona olan ilgi anlatılmaktadır. Bu özellikler, tezinize eklenerek kadının toplumda özlenen ve değer verilen bir figür olduğuna dair kanıtlar sunulabilir.

3.1.6. Ak Buğdayım Buğdayım Türküsü

Yöre : Uşak

Kaynak kişi : Fadime Kılınç/ Mediha Kılınç

Derleyen : Celal Vural/Gülseren Aygün

Repertuar Kodu : 3553

Ak buğdayım buğdayım

Sereyim gurudayım

Kaç senelik yarimi

Ben nasıl unudayım

Nina yarım Nina Ninay Nom

Nina yarım nina ninay nom

Gökte yıldız yüz dirhem

Kaştır gözü süzdüren

Sizin çapkın oğlandır

Beni böyle gezdiren

Sakız koydum sahana

Şavkı vurdu cihana

Herkes sevdiğini gördü

Düğün bayram bahane

Bugün hava busarık

Başımdan düştü sarık

Eğil bir yol öpeyim

Şimdi yolda susarık

Bahçalarda sıyırma

Sırrımı ellere duyurma

Duyurursan sen duyur

Nişanlımdan ayırma

şavk : Işık

Busarık : Puslu sisli

Sarık : Eşme yöresinde kadınların taktığı başlık

Sıyırma : Yeşil börölce

Türküde kadın, sevgilisine olan aşkını ve özlemini dile getiriyor. Kadın, kendini ak buğday gibi temiz ve güzel olarak tanımlıyor ve sevgilisinin onu unu gibi ezip geçtiğini söylüyor. Kadın, sevgilisinin gözlerinin ve kaşlarının güzelliğinden, çapkınlığından ve onu gezdirmesinden bahsediyor. şarkının diğerk bölümlerinde ise, kadının güzelliğine benzetilen doğal semboller kullanılarak onun etkileyici ve çekici olduğu anlatılmaktadır.

Göl açılması, oyuncaklarla oynamak gibi imgeler kullanılarak kadının cazibesi ve çekiciliğı dile getirilmektedir. şarkıda, kadının tadının doyulmaz olduğu ve onun yanında olmanın özlemi ifade edilmektedir. Türküde kadın, hem aşık hem de mağdur bir konumda ele alınmıştır. Kadın, sevgilisine bağıllığını ve sadakatini vurgularken, onun kendisine ihanet etmesinden veya başkasına gitmesinden korkuyor. Kadın, sevgilisine karşı hem özlem hem de kızgınlık duyuyor. Kadın, sevgilisinin kendisini terk etmesi durumunda ne yapacağını bilemiyor. Türküde kadın temel olarak, hem aşkın hem de acının sembolü olarak karşımıza çıkıyor. Kadın, sevgilisine olan tutkusunu dile getirirken, aynı zamanda onun yarattığı yaraları da sergiliyor. Kadın, hem güçlü hem de zayıf bir karakter olarak göze çarpıyor.

Bu Türküde kadın figürü, "Cennet Kadını" olarak yüceltilmiş ve güzellik, cazibe ve arzulanabilirlik gibi özelliklerle ele alınmıştır. şarkıda, kadının etkileyici güzelliğı ve ona olan ilgi anlatılmaktadır.

3.1.6. Ağgöl Seni Camekanda Görmüşler Türküsü

Yöre : Sivas

Kaynak kişi : Aşık Veysel Şatıroğlu

Derleyen : Muzaffer Sarısözen

Repertuar Kodu : 9

Ağgöl seni camekanda görmüşler

Ağgöl'üm gülüm

Siyah saçın sırmayınan örmüşler

Yar eğlen eğlen dur eğlen

Rüyamda seni bana vermişler

Ağgöl'üm gülüm gülüm

Beni böyle yakar gor gider misin

Yar eğlen eğlen dur eğlen

Evvel sevip sonra terk eder misin

Yar eğlen eğlen dur eğlen

Acı poyraz gibi deli esmedim

Ağgöl'üm gülüm

Kaderime küstüm sana küsmedim

Yar eğlen eğlen dur eğlen

Ben yârimden umudumu kesmedim

Ağgöl'üm gülüm

Ağgöl : Bir kadının adı

Şarkıda ağgöl adındaki kadının saçlarının adeta altın suyuna bulanmış sırma gibi ışıldayan özel ve değerli olan varlıkların konulduğu 'camekan' adı verilen yere layık görülen Ve rüyasında görececek kadar etkileyici bir güzelliğinin olduğu vurgulanmaktadır.Türkünün "önce sevip sonra terkeder misin?" Sözünde Ağgöl'ün bu güzelliğinin onu hercai davranışlar sergilemesine sebep olduğu vurgusu yapılmış, öyle ki ona aşık olan kişiye önce sever gibi davranıp sonrasında terketmiş.

"Acı poyraz gibi esmedim, kaderime küstüm sana küsmedim, ben yarimden umudu kesmedim" dizeleriyle sona eren türküde bir kadının büyüleyici güzelliğinin onu seven insanın karakterine dahi etki ettiğini hiç bir yanlış davranışta bulunmadığını, kaderinden hatta kendinden bile umudunu kestirecek kadar sevebileceğini göstermektedir.

3.1.7. Pınara Vardım Kanlı Pınar Türküsü

Yöre : Sivas

Kaynak kişi : Abbas Sütçü

Derleyen : TRT MÜZİK DAİ. BŞK. THM. MD.

Repertuar Kodu : 327

Pınara vardım da ne kanlı pınar
Beni böyle yaktı da bu zalım gader oy
Sahipsiz olanı kim olsa döğer
Benim yarem balta hançer yarası oy
Sabahdan kalktım ki dağlar alaca
Pınardan geliyor ganlı salaca oy
Kimselerim yok ki salam ilaca
Benim yaram balta hançer yarası oy
Tamey gümenliydi oğlum olacak
Oğlum olup ocağımı yakacak oy
Gardaşlarım yok ki hayfım alacak
Benim yaram balta hançer yarası oy

Türkü bir kadının yaşadığı bir can kaybının ondaki etkilerini anlatmaktadır. Her dizesinden acı dökülen bu türküde kadın; kadın olmanın ona verdiği acizlik, kimsesizlik ve güçsüzlük ile bağdaştırılmıştır. Yaşadığı acının ne kadar büyük ve derin olduğunu balta ve hançer yarası gibi tabirlerle dile getirmiş, bu acıya ancak "beni böyle yaktı da bu zalım gader" sözüyle kaderi

suçlamayı kendine dayanak etmiştir. Hem kadın olması hem de dayanacak, güvenecek kimsesinin olmaması ona her türlü zulmün yapılmasını hak görebilir durumda bırakmıştır.

Kültürümüzün kadını bir erkek olmadan zayıf ve aciz gördüğü, yaşadığı en büyük haksızlıklara karşı bile hiç birşey yapamayacağını "gardaşlarım yok ki hayfım alacak" dizesiyle biz dinleyicilere aktarmaktadır.

Kadın bu zulüm karşısında her ne kadar eli kolu bağlı olsa da hamile olması ve doğacak çocuğun erkek olması ancak onunla öcünü alabileceği ümidiyle yaşayacak öyle ki oğlu ile evinin sıcak bir yuva olacağını "oğlum olup ocağımı yakacak" sözleriyle dile getirmektedir.

3.1.8. Acı Kavak Senin Meyvan Yeyilmez Türküsü

Yöre : Sivas

Repertuar Kodu : 4626

Kaynak kişi : İsmet Macun/ Keziban Macun

Derleyen : Orhan Gazi Yılmaz

Acı kavak senin meyvan yeyilmez

Yarin sırrı yad ellere deyilmez

Güzeller dururken çirkin sevilmez

Oy nay nay nay nay gerdanı beyaz

O beyaz gerdana destanları yaz

Acı kavak seni çıkar budarım

Budar budar odun eder yakarım

Yar elinden zehir olsa yudarım

Acı kavak olsun dalım olmasın

Yarım güzel olsun malım olmasın

Yare mukaat olam elim olmasın

Türkünün sözlerinde "acı kavak senin meyvan yenilmez, yarın sırrı yad ellere deyilmez, güzeller dururken çirkin sevilmez" gibi ifadeler yer almaktadır. Bu ifadelerde kadın, güzellik üzerinden değerlendirilmektedir. Acı kavak meyvesinin yenilmez olması, kadının değerli ve nadir bir varlık olduğunu ifade edebilir. Yarın sırrının yabancı ellere anlatılmaması, kadının özel ve gizemli bir varlık olduğunu vurgulayabilir. Ayrıca, güzellikler arasında çirkinin sevilmediği ifadesi, kadının güzel ve cazibeli olması gerektiği fikrini yansıtabilir.

Türkünün devamında ise "oy nay nay nay nay nay gerdanı beyaz, o beyaz gerdana destanları yaz" gibi ifadeler yer almaktadır. Kadının "beyaz gerdanı" övgüyle anılmaktadır. Beyaz gerdan, boynun güzelliğine işaret edebilir ve kadının zarif bir duruşa sahip olduğunu yansıtabilir. Aynı zamanda, gerdanın destanlarını yazmak, kadının etkileyici ve unutulmaz bir izlenim bıraktığını ifade edebilir. Son olarak, "yar elinden zehir olsa yudarım" ifadesinde kadının sevdiği için her şeyi göze aldığı vurgulanmaktadır. Kadının fedakarlık ve bağlılık özelliği ön plana çıkarılmaktadır.

Bu türküde kadın, güzellik, değerli olma, gizemli olma, zariflik ve fedakarlık gibi özelliklerle ele alınmaktadır.

3.1.9. Aya Bak Nice Gider Türküsü

Yöre : Erzurum

Kaynak kişi : Raci Alkır/Muharrem Akkuş

Derleyen : Alaaddin Seçgel

Repertuar Kodu : 240

Aya bak nice gider

Ay dolanır gece gider

İkide kaşın arası

Bir yol var hac 'a gider

Lemide hayranın olim

Kara kız kurbanın olim

Aya bak yıldıza bak

Suya giden kıza bak

Kız Allah 'ı seversen

Dön de bir yol bize bak

Ay akşamdan geridir

Buralar nerden geridir

Kalkın gidin a dostlar

Buralar ehvan yeridir

Ehvan : Dostlar

Lemide : Bir kadın adı

Türkünün başında "aya bak nice gider, ay dolanır gece gider, iki de kaşın arası bir yol var hac'a gider" gibi ifadeler yer almaktadır. Kadının güzelliği ve cazibesi, ay ve yıldızlarla benzetilerek anlatılmaktadır. İki kaş arasında bir yol olması, kadının etkileyici bir görünüme sahip olduğunu vurgulayabilir. Ayrıca, hac yolunun da bu yol üzerinde olması, kadının kutsal ve saygıdeğer bir varlık olduğunu ima edebilir.

Aynı şekilde, "lemide hayranın olim, kara kız kurbanın olim" ifadelerinde kadın yine güzellik üzerinden ele alınmaktadır. Kadının hayranlık uyandıran ve kurban edilmeye değer bir güzelliği olduğu vurgulanmaktadır. Türkünün sonunda ise "kız Allah'ı seversen, dön de bir yol bize bak" ifadesi yer almaktadır. Kadının güzellikleri ve sevgisiyle etkileyici bir varlık olduğu anlatılmaktadır. Aynı zamanda, kadının Allah'ı sevmesi ve bu sevgiyle başkalarına yönelmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Bu türküde kadın, güzellik, etkileyicilik, hayranlık uyandırma ve sevgi gibi özelliklerle ele alınmaktadır.

3.1.10. Dut Dibine Yaslanırlar Türküsü

Yöre : Gümüşhane

Kaynak kişi : Hicabi Çakır

Derleyen : TRT Erzurum RAD. THM. MD.

Repertuar Kodu : 3057

Dut dibine yaslanırlar

Çise vurur ıslanırlar

Elma ile beslenirler

Gümüşhane güzelleri

İşleri var ellerinde

Gümüş kemer bellerinde

Şeker şerbet dillerinde

Gümüşhane güzelleri

İnce serpuş başlarında

Kalem oynar kaşlarında

On üç on dört yaşlarında

Gümüşhane güzelleri

Serpuş : Osmanlı döneminde kullanılan kadın ve erkek başlığı

Türkünün başında, "Dut dibine yaslanırlar, çise vurur ıslanırlar, elma ile beslenirler, Gümüşhane güzelleri" ifadesi yer almaktadır. Kadınlar, doğaya yakın bir ilişki içinde tasvir edilmektedir. Aynı zamanda, beslenmelerinin temelinde doğal ve sağlıklı gıdaların olduğu belirtilmektedir.Şarkının devamında ise "İşleri var ellerinde, gümüş kemer bellerinde, şeker şerbet dillerinde, Gümüşhane güzelleri" ifadesi geçmektedir. Kadınların aktif bir şekilde çalıştığı ve ellerinde işlerinin bulunduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca, gümüş kemerlerin ve şeker şerbetin, kadınların giyim tarzı ve tatlı dilli olduklarına işaret ettiği söylenebilir.

Türkünün sonunda ise "İnce serpuş başlarında, kalem oynar kaşlarında, on üç on dört yaşlarında, Gümüşhane güzelleri" ifadesi yer almaktadır. Kadınların zarif başlıklarla süslendiği ve kafalarına taktıkları püsküllerin kaşlarında oynadıkları belirtilmektedir. Ayrıca, yaşlarının genç olduğu vurgulanarak, gençlik ve canlılık sembolize edilmektedir. Bu türküde, Gümüşhane'deki kadınlar doğayla iç içe olan, çalışkan, zarif ve gençliklerinin güzelliklerini sergileyen olarak ele alınmaktadır.

3.2. Anne Rolü

3.2.1. Ağ Keçi Gelmiş De Oğlağın İster Türküsü

Yöre : Yozgat / Akdağmadeni

Kaynak kişi : Aysel Sezer Tüfekçi

Derleyen : Nida Tüfekçi

Repertuar Kodu : 1412

Ağ keçi gelmiş de oğlağın ister

N'olur Allah n'olur bir oğlan göster

Oğulsuz gelini kınar mı eller

Aynalı beşik sallamadı kollarım

Nen çalmadı çürüyesi dillerim

Bir elekçi gelse eleğin alsam

Uğrünü uğrünü höllük elesem

Aynalı beşiğe de oğlan belesem

Aynalı beşik sallamadı kollarım

Nen çalmadı çürüyesi dillerim

Bir oğlum olsa da versem hocaya

Okuya okuya çıksa heceye

Mücdeler gelse bizim peçeye

Nen çalmak : nenni söylemek

Elekçi : Elek yapıp satanlar

Uğr mek : Sallanmak

H ll k : Bebeğe bağlanan killi toprak

Pece : Pencere, baca

 ncelemekte olduğumuz "Ağ Keçi Gelmiş De Oğlağın  ster" adlı türküde; kadının doğurganlığının kültürümüzdeki statüsü üzerinde ne denli etkisi olduğu vurgulanmaktadır.

Türküdeki kadın özellikle bir erkek evlat sahibi olmasının kendini ancak güçlü hissetmesini, toplum içerisinde var olabilmesini ve saygı duyulur hale gelebilmesini sağlayacağını dile getirmektedir.Sıddık Ağ oban bu konuyla ilgili " kadının doğurganlığının artması toplum içinde saygınlığını artıran bir ibaredir" yorumunda bulunmuştur. (Ağ oban 2016:18)Bu düşüncesi toplumumuzun kadın üzerindeki psikolojik baskısına da ışık tutmaktadır. Kadın  ocuk sahibi olamamanın içindeki korku, kaygı ve yalnızlığı "oğulsuz gelini kınar mı eller" dizesinde dile getirmektedir.

"Aynalı beşik sallamadı kollarım, Nen çalmadı  r yyesi dillerim" dizesinde kadının i ten içe annelik duygusunu tatmaya ve evlat sahibi olamaya duyduğu hasreti, özlemi, bu duyguları tatmama düşüncesinin kadını kendi içinde hor görmeye itmiş olduğunu görmekteyiz.

Son kıtada ise kadının evladıyla ilgili hayallerini hocaya vermek, okutmak, onunla ilgili müjdeli haberler almak gibi sözlerle belirtmektedir. T rk m zdeki kadın, kadınlığı adeta annelik ile taçlandırmıştır.

3.2.2. Ak Taş Diye Belediğim Türküsü

Yöre : Güneydoğu Anadolu

Kaynak kişi : Selahattin SARIKAYA

Derleyen : Ateş Köyoğlu

Repertuar Kodu : 1530

Ak taş diye belediğim

Tülbendime doladığım

Tanrıdan (Hak'tan) dilek dilediğim

Mevlam şu taşa bir can ver

Tarlalarda olur yaba

Savururlar gaba gaba

Merzifon'da Piri Baba

Mevlam şu taşa bir can ver

Yoldan geçen yolcu gardaş

Ben kimlere olam sırdaş

Kırşehir'de Hacı Bektaş

Mevlam şu taşa bir can ver

Bebeksiz oldum divane

Hep ağlarım yane yane

Konya'da Ulu Mevlane

Mevlam şu taşa bir can ver

Yüksekte şahin yuvası

Alçakta avşar ovası

Gelsin yavrumun babası

Emzireyim nenni nenni

Bebek uyandı bakıyor

Sevinci içim yakıyor

Gözlerimden yaş akıyor

Emzireyim nenni nenni

Divane : Çılgın, deli

Türkümüz ilk dizesinden son dizesine kadar bir kadının anne olabilmeye duyduğu isteğe yer vermektedir. Türküden anlaşılan şu ki ; kadının anne olabilmesi mümkün değildir. Kadın özellikle halk arasında isteğine, muradına eremeyen kişilerin "bağrıma taş basarım" sözüne atıfta bulunmuş, "Aktaş diye belediğim, Tülbendime doladığım" dizeleriyle evlat sahibi olamadığı için evlat diye bir taşı sarıp sarmalayıp bağrına basmıştır.

Her ne kadar taşla avunuyor olsa da "Tanrıdan dilek dilediğim" sözüyle evlat sahibi olmaktan ümidini kesmediğini dile getirmiştir. Bu uğurda elinden hiç bir şey gelmediğini ancak duaya sığınarak bu murada erebilme umuduyla türbelere, türbedeki mübarek zatlar aracılığı ile Tanrı'ya yalvarmıştır.

Bu açıdan yabancı antropolglara bile araştırma konusu olmuştur. Antropolog Emelie Olson 1994 yılında yayınladığı bir makalesinde; "kadınların bazı türbe ve camilerdeki aktivitelerine dair gözlemlerine dayanarak, bu aktivitelerin sosyal etkileşimi önemli ölçüde sağladığını, yinebu aktivitelerin kişilere acılarını sözlü bir şekilde ifade etme fırsatını sunduğu için de duygusal açıdan tedavi edici özellik taşıdığını" iddia etmektedir.

Nitekim türkünün son dizeleri bize bu iddianın geçerliliğinin kuvvetli ihtimal dahilinde olduğunu göstermektedir.

Kadın " Merzifon'da Piri Baba, Kırşehir'de Hacı Bektaş, Konya'da Ulu Mevlane"yi muradına ermekte aracı kılmış, "Mevlam şu taşa can ver" dizesiyle adeta Mevlasından olmazı öldürmesini istemiş ve bu yakarışlarına icabet bulmuş bir evlat sahibi olmuştur.

3.2.3. Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni Türküsü

Yöre : Eskişehir

Kaynak kişi : Fahrettin Gökay

Derleyen : Ankara Devlet Konservatuarı

Repertuar Kodu : 4487

OĞLAN :

Bir sarı yılan kovaladı beni

On yedi yerimden yaraladı beni

Varın söyleyin anneciğim gelsin

Alsın yılanı sarsın eline

ANNE :

Alamam yılanı saramam elime

Korkarım yılandan ısırır elimi

OĞLAN :

Varın söyleyin bey babama gelsin

Alsın yılanı sarsın eline

BEYBABA :

Alamam yılanı saramam elime

Korkarım yılandan ısırız elimi

OĞLAN :

Varın söyleyin nişanlıma gelsin

Alsın yılanı sarsın eline

NİŞANLI :

Alırım yılanı sararım elime

Ben korkmam yılandan ısırılmaz elimi

Türk halk müziği, toplumun duygu, düşünce ve deneyimlerini yansıtan önemli bir ifade biçimi olup, türküler bu kültürel mirasın önemli bir parçasını oluşturur.

"Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni" (4487) türküsü, Türk halk müziği repertuvarında yer alan ve geniş bir coğrafyada söylenen bir türküdür. Bu türkü, kadının annelik rolünü ele alırken çeşitli temaları işlemektedir. Türkünün sözleri, kadının annelik deneyimini, sevgiyi, fedakarlığı ve koruyucu bir figür olarak anneliği anlatan imgeler ve sembollerle doludur.

Türkünün sözlerinde, bir sarı yılanın peşinden koşan bir kadın figürü anlatılır. Bu figür, türkünün sembolik bir temsilidir ve kadının güçlü bir anne figürü olarak tasvir edilmesini sağlar. Kadının sarı yılanı kovalaması, çocuğunu koruma içgüdüsünü, fedakarlığını ve sevgisini simgeler. Türküdeki sözler ve anlatı, kadının annelik rolünün toplumsal ve kültürel bağlamlardaki önemini vurgular. Ayrıca, türkünün melodisi ve müziği de annelik temasını destekleyen bir atmosfer oluşturur. Melodinin duygusal tonu ve ritmi, kadının iç dünyasını ve annelik deneyimini daha da vurgular. Türküdeki müzikal öğeler, kadının duygusal ve güçlü bir şekilde annelik rolünü üstlendiğini ifade eder.

"Bir Sarı Yılan Kovaladı Beni" türküsü, Türk halk müziği repertuvarında önemli bir yere sahip olan ve kadının annelik rolünü işleyen bir türküdür. Türkünün sözleri, melodisi ve anlatısı, kadının annelik deneyimini, sevgiyi, fedakarlığı ve koruyucu bir figür olarak anneliği yansıtan imgelerle doludur. Bu türkü, kadının toplumsal ve kültürel bağlamlardaki önemini vurgulayarak Türk halk müziğinin zengin repertuvarında kadının annelik rolünün nasıl ele alındığını göstermektedir.

3.2.4. Çambaşına Çıra Koydum Yanmadı Türküsü

Yöre : Bilecik

Kaynak kişi : Hasan Yavuz/Saadettin Özmen

Derleyen : Ankara Devlet Konservatuvarı

Repertuar Kodu : 4433

Çambaşına çıra koydum yanmadı

Ben anneme mektup saldım gelmedi

Dayanamam benim bağrım taş değil

Kullar başına gelecek iş değil

Babamın bacası eğrice tüter

Annemin ekmeği burnuma kokar

"Çambaşına Çıra Koydum Yanmadı" (4433) türküsü, Türk halk müziği repertuvarında yer alan ve geniş bir coğrafyada söylenen bir türküdür. Bu türkü yine kadının annelik rolünü ele alırken çeşitli temaları işlemektedir. Türkünün sözleri, kadının annelik deneyimini ve fedakarlığı anlatan imgelerle doludur.Örneğin annesine mektup ulaştıramayan gencin anne

sevigisinden mahrum kaldığı için dayanılmaz özlemler çektiğini belirtmiş ve annelerimizin önemini tekrar hatırlatmış oluyor.

Türkünün sözlerinde, bir çocuğu olan bir kadın figürü anlatılır. Anne rolündeki kadınla iletişim kuramayan gencin özlemini " Annemin ekmeği burnuma kokar " cümlesinde bize aktarmıştır. Bu figür, türkünün sembolik bir temsilidir ve kadının annelik rolünün zorluklarını, fedakarlıklarını ve umutlarını yansıtır.

Melodinin duygusal tonu ve ritmi, kadının içsel sarsıntılarını ve anneliğin getirdiği duygusal zorlukları yansıtır.

3.3. Gelin Rolü

Türk kültüründe kadının hayatındaki önemli bir dönemdir. Bu çalışmada, gelinlik dönemini temsil eden türkülerin sözleri, melodileri ve anlatıları üzerinden derinlemesine bir analiz yapılacak ve kadının gelin rolünün türkülerdeki temsili incelenecektir.

3.3.1. Hezerine Hezerine Hacı Bey Türküsü

Yöre : Çorum / Alaca

Kaynak kişi : Ali Bilgin

Derleyen : Ankara Devlet Konservatuarı

Repertuar Kodu: 4413

Hezerine hezerine

Varın bakın mezarına

Hacı bey ‘ in kıratını

Çekin sultan pazarına

Uyan hacı bey’ im uyan

Kan ağlıyor şimdi cihan

Az giderim uz giderim

Dere tepe düz giderim

Hacı bey'e gelin geldim

Yüzüm duvak kız giderim

"Hezerine Hezerine" türküsü, Türk halk müziği repertuvarında yer alan bir türküdür ve gelinlik dönemini temsil etmektedir. Türkünün sözleri, gelin olarak gelen bir kadının deneyimini anlatırken gelinlik dönemine özgü imgelerle zenginleştirilmiştir. Melodisi ve müziği, gelinlik dönemine özgü duygusal ve ritmik özellikler taşır. Bu şekilde, türküde gelinin yaşadığı zorluklarını rolüne sindirilmiş olarak bize aktarılmıştır ve gelinlik dönemini müzikal ve sözel olarak aktarmıştır. Bu, gelin rolünün hem heyecanını hem de duygusal karmaşıklığını ifade etmeye yardımcı olur.

Türkünün sözlerinde, gelin olarak gelen bir kadının hikayesi anlatılmaktadır. Gelinin yüzü duvakla kapatılmıştır ve bu, geleneksel bir gelinlik simgesidir. Türküde gelinin eşi öldürülmüştür bu sebepten geldiği el ocağında tek kalmış gelin olmanın zorluklarına katlanmak zorunda kalmıştır. Türküdeki diğer imgeler ve anlatılar, gelinin çeşitli adımlarla gelinlik dönemini yaşadığını göstermektedir.

3.3.2. Kızardı Kayalar Al Geydi Dağlar Türküsü

Yöre : Erzincan / Kemaliye (Eğin)

Kaynak Kişi : Refik AKTAN - Zeki OĞUZ

Derleyen : Muzaffer SARISÖZEN

Repertuar Kodu : 735

Kızardı kayalar al geydi dağlar (canım dağlar da nanana)

Yeşil yaprak ile bezendi bağlar

Anadan ayrılan ah eder ağlar (canım dağlar da nanana)

Doldur pınar doldur ben gider oldum

Doldur da pınar doldur ben gider oldum (canım dağlar da nanana)

Anamı babamı terk eder oldum

Altın tas içinde kınam ezildi (canım dağlar da nanana)

Gümüş tarak ile zülfüm çezildi

Benim yazım yad ellere yazıldı (canım dağlar da nanana)

Doldur pınar doldur ben gider oldum

Kınalayın hanım kızın başını (canım dağlar da nanana)

Al verin eline sile yaşını

Hanım annesinin can yoldaşını (canım dağlar da nanana)

Doldur pınar doldur ben gider oldum

Çezilmek : Çözülme

Yad el: Uzak yer

Al: Düğünde güveyin boynuna atılan mendil büyüklüğünde kırmızı bez

"Kızardı Kayalar Al Geydi Dağlar" adlı Türk halk türküsünün gelin rolünü nasıl ele aldığı ve hangi mesajları iletmediği inceleyeceğiz. Türküde gelin olan kadının geçiş töreni ve ayrılığı üzerine odaklandığı belirtilmektedir. Türküdeki "Anadan ayrılan ah eder ağlar" dizesi, gelinin ayrılıkla yaşadığı hüznü ve edilgen rolünü göstermektedir. Ayrıca bu dize, anne-kız ilişkisinin önemini vurgulamaktadır. Türküde gelinin kendi ağzından geçiş dönemiyle ilgili uygulamaları anlattığı ve bu kültürel unsurların türkü aracılığıyla günümüze kadar geldiği ve gelecekte de devam edeceği ifade edilmektedir. Örneğin, gelin olan bir kızın kına gecesinde kinasının altın tasta hazırlandığı ve saçlarının gümüş tarakla tarandığı gibi gelinlik ve kına gibi uygulamaların türküler vasıtasıyla öğrenilebileceğini belirtebiliriz. Bu da türkülerin incelenmesini önemli kılan bir noktadır.

Türkünün son dörtlüğünde gelinin başka bir yörede yaşayacağı belirtilmektedir. Türküde gelinin annesine ve kendisine duyulan saygının ifadesi olarak "hanım kız" ve "hanım annesi" ifadelerinin kullanıldığı belirtilmektedir.

Özet olarak, "Kızardı Kayalar Al Geydi Dağlar" türküsü gelin rolünü, ayrılık ve hüznün üzerinden ele almaktadır. Türküde gelin olan kadının edilgen rolü, anne-kız ilişkisi ve geçiş dönemiyle ilgili kültürel unsurlar aktarılmaktadır.

3.3.3. ay İinin Milleri Türküsü

Yöre: Aydın / Çine

Kaynak kişi: Salih KAVAK

Derleyen: Muzaffer SARISÖZEN

Repertuar Kodu : 551

ay iinin milleri (ninnay da ninnari nannari nam)

Fatma da gelinin dilleri (ninnay nay lay lay lay lam)

Fatma da gelinin dilleri (ninnay da lay lay lam)

Selam da sylen Fatma'ya (ninnay da ninnari nannari nam)

Gnderiversin zilleri (ninnay nay lay lay lay lam)

Gnderiversin zilleri (ninnay da lay lay lam)

Kahve de değilim kavrulacak (ninnay da ninnari nannari nam)

Fistan değilim savrulacak (ninnay nay lay lay lay lam)

Fistan değilim savrulacak (ninnay da lay lay lam)

Fatma da gelin değilim (ninnay da ninnari nannari nam)

Dağ başında oynayacak (ninnay nay lay lay lay laylay lam)

Bu türküde Fatma gelin kültürümüzdeki "taze gelin" durumunda "Fatma gelinin dilleri, gderiversin zilleri" gibi kinayeli sözlerle eleştiriye maruz kalmıştır. Bu eleştirinin altında kıskançlık, hasetlik gibi olumsuz duygular olabilmektedir.Ancak Fatma gelin "Kahve değilim kavrulacak, Fistan değilim savrulacak, Dağ başında oynayacak" sözleriyle kendisine eleştirel hitapta bulunan kişiye "Fatma gelinin dilleri" sözünün hakkını verircesine terslemiştir.

Bu durum da bize ülkemizde bir gelinin kabul edilene kadar yaşayacağı bu ve bunun gibi durumları göstermektedir.

3.3.4. Dağdan Kestim Fındığı Türküsü

Yöre : Çankırı / Şabanözü

Kaynak kişi : Yusuf ŞEHİRLİOĞLU - Hakkı YILMAZ

Derleyen : Muzaffer SARISÖZEN

Repertuar Kodu : 422

Dağdan kestim fındığı

Hani ya da gelinin sandığı

Sandıksız gelin olmaz

Hele hele yandım beybaba

Sandıksız gelin olmaz

Amanın yandım beybaba

Dağdan kestim meşeyi

Hani ya da gelinin döşeği

Döşeksiz gelin olmaz

Hele hele yandım beybaba

Sandıksız gelin olmaz

Amanın yandım beybaba

Dağdan kestim tutağı

Hani ya da gelinin yatağı

Yataksız gelin olmaz

Hele hele yandım beybaba

Sandıksız gelin olmaz

Amanın yandım beybaba

Dağdan kestim ardıcı

Hani ya da gelinin sağdııcı

Sağdıcsız gelin olmaz

Türküde kültürümüzde gelin olma durumuna gelmeden önce ne gibi hazırlıkların görülmesi gerektiğine vurgu yapılmaktadır. Kültürümüzde el işinin çok önemli bir yeri bulunmaktadır. Oya, dantel, kaneviçe, örgü 'el emeği göz nuru' adıyla tanımlanmakta ve çok değerli görülmektedir.

Her ne kadar günümüzde eskiden olduğu kadar tercih edilmiyor olsa bile, büyüklerimizin "Sandıksız gelin olmaz" sözüne istinaden adetlerimiz gereği çeyizinde mutlaka sandık bulunduran gelinlerimiz mevcuttur. Yine kültürümüzdeki adetlere bağlılık gereği el emeğiyle yapılan yatak-döşek de gelin çeyizlerinin olmazsa olmazlarından görülerek türküde konu edilmiş, eksik olması durumunda gelinin küçük düşebileceği durumu vurgulanmıştır.

Son olarak "sağdıcsız gelin olmaz" dizesine bakacak olursak; düğünlerimizde gelin ve damadın mutlaka sadıcının olması gerekmektedir. Çünkü hem gelinin hem de damadın düğün öncesinde olsun sonrasında olsun mutlaka yardıma ihtiyaçları vardır ve genellikle yakın arkadaş ve ya akraba olan kişileri sadıç olarak seçmekte ve mutlu günlerinde onlardan destek görmektedir.

3.4. Kaynana Rolü

3.4.1. Sokuda Bulgur Gelinim Türküsü

Yöre : Adana / Ceyhan / Kurtkulağı Köyü

Kaynak Kişi : Ali Rıza ÖNDER

Derleyen : Erkan SÜRMEN

Repertuar Kodu: 1260

Sokuda bulgur gelinim sokuda bulgur

Peçeni kaldır gelinim peçeni kaldır

Sokuda döğme gelinim

Kendini öğme gelinim

Ezelden ahdım gelinim

Oğluma deyme gelinim

Sokuda bulgur gelinim sokuda bulgur

Peçeni kaldır gelinim peçeni kaldır

Sokuda kahve gelinim

Mekanın sahra gelinim

Nasıl dayansın gelinim

Güveyin kahra gelinim

Sokuda bulgur gelinim sokuda bulgur

Peçeni kaldır gelinim peçeni kaldır

Gel beri bekar gelinim

Güveyin şeker gelinim

Üzülme kahrın gelinim

Güveyin çeker gelinim

Soku: Taş dibek

Mekan: Bulunulan yer, ev, yurt

Kahr: Sıkıntı, keder, gam

"Sokuda Bulgur Gelinim" adlı Türk halk türküsünde kadının gelin ve kaynana rollerinin nasıl ele alındığı ve türküde hangi duyguların ifade edildiği anlatılmaktadır. Türküde gelin rolündeki kadının düğün sırasında kaynanası tarafından karşılanma anındaki duyguları aktarılmaktadır.

Türküde gelin, ayrılığın verdiği hüznle nazlanmaktadır. Gelinin peçesini açmaması, bu nazı göstermektedir. Bu gibi uygulamaların gelenek içerisinde (örneğin kına yakılırken elini açmama gibi) hala var olduğu belirtilebilir. Türküde gelinin nazı, damadın annesi tarafından fazla bulunmaktadır. İlk dörtlükte kaynananın oğluna gelin olarak gelen kadını sahiplenmesi ve oğlunun incinmesinden endişe duyması da anlaşılmaktadır. "Ezelden ahdim gelinim, oğluma deyme gelinim" ifadesiyle bu kaynana-gelin ilişkisinin geçmişten geldiği ve korunduğu anlamı çıkarılabilmektedir. Kaynana olarak, oğluna gelin olarak gelen kadına nazık ve anlayışlı bir yaklaşım sergilemektedir.

"Gelin kıza bekar gelinim" ifadesiyle gelin olan kadının, kadınların rol belirleyici olduğu bir durumu temsil ettiği ifade edilmektedir. Kaynana rolünde olan kadın, evladının evleneceği kadının rolünü veya durumunu belirlemede aktiftir. Dolayısıyla gelinin bekâr olması önemlidir. Gelinin evlilik ve eşine karşı çekincelerinin olduğu ve nazlandığı duruma karşı çıkan kaynananın çabalarıyla gelinin gönlünü hoş etmeye çalışıldığı belirtilmektedir. Nazın "kahr" olarak algılanması ise kaynana-gelin ilişkisindeki çatışmanın bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Özet olarak, "Sokuda Bulgur Gelinim" türküsünde kadının gelin ve kaynana rolleri ele alınmaktadır. Türküde gelin olan kadının düğün sırasında kaynanasıyla yaşadığı duygusal anlar ve çatışmalar anlatılmaktadır. Türküde kaynananın gelini karşılaması, gelinin nazlanması ve kaynananın onun gönlünü hoş etmeye çalışması gibi temalar işlenmektedir.

3.4.2. Tık Dedi Gapı Görümcesi Geldi Türküsü

Yöre : Ankara

Kaynak Kişi : Burhan Gökarp

Derleyen : Burhan Gökarp

Repertuar Kodu : 717

Tık dedi gapı görümcesi geldi

Halin nedir gelin hanım dedi

Vah goca ciğeri kediler yedi

Halin nedir gelin hanım dedi

Ah şu kediye dudu dutuvirsem

Ganadını budunu didi didivirsem

Tık dedi gapı kaynanası geldi

Halin nedir gelin hanım dedi

Vah goca ciğeri kediler yedi

Sağlık olsun olsun gelin hanım dedi

Ah şu kediye dudu dutuvirsem

Ganadını budunu didi didivirsem

Bu türküde kaynana, gelinine daha ılımlı bir yaklaşım sergilemektedir. Türküde, kaynananın gelini karşılayarak ona "Halin nedir gelin hanım?" diye sorduğu ve gelinin yaşadığı sıkıntıyı dile getirdiği anlatılmaktadır. Gelini, kedilerin ciğerini yemesiyle ilgili bir sorunla karşılaşmıştır. Ancak kaynana, gelini rahatlatmak için "Sağlık olsun olsun gelin hanım" diyerek ona destek olmaktadır.

Bu türküde kadının rollerinden üçü (görümce, gelin, kaynana) etkili bir şekilde gösterilmektedir. Görümcesi, gelinin yaşadığı duruma kayıtsız kalırken kaynanası gelinin endişesini geçirmeye çalışmaktadır. Türküde, aynı evi paylaşan kadınlar arasında baskın olma isteğinden kaynaklanan görümce-gelin-kaynana çatışmasının, kaynana-gelin ilişkisinde ılımlı bir tutumun olduğu görülmektedir.

Bu türküdeki davranışlar, kadının gelin rolünün nasıl ele alındığı ve gelin-kaynana ilişkisinde ılımlı yaklaşımların zamanla bu çatışmayı yumuşatabileceğini bize göstermektedir. Türkülerin, toplumda süregelen bu çatışmanın daha hoşgörülü bir şekilde ele alınmasına katkı sağlayabileceği ifade edilebilir.

3.4.3. Elma Attım Yuvarlandı Bebek Türküsü

Yöre : Tunceli / Ovacık / Zeranık

Kaynak kişi : Maksut Uşığı Aşiretinden

Derleyen : Ferruh ARSUNAR

Repertuar Kodu : 1998

Elma attım yuvarlandı (uy)

Gitti beşiğe dayandı (nenni oğul nenni yavru nenni balım uy)

Bebek beşikden uyandı (nenni oğul nenni yavru nenni balım uy)

Sana bebek diyemedim kalkıp emzik veremedim nenni oğul oğul

Nenni yavru yavru nenni balım uy

Deve gelir katar gider (uy) çamurlara batar gider (uy)

Bu da nasıl anayımış

Nenni oğul nenni yavru nenni balım uy

Yavrusunu atar gider

Nenni oğul nenni yavru nenni balım uy

Bu türkü, "Boş Beşik" adlı bir hikayeyi anımsatmaktadır. Hikayede uzun süre çocuğu olmayan bir kadının sonradan sahip olduğu bebeğinin g   esnasında kartallar tarafından beşiğinden kaçırılıp öldürülmesi anlatılmaktadır. Ancak türküde bebeğin kayboluş anı değil, yolculuğa çıkış ve bu yolculuk sırasında bir anne olarak bebeğiyle ilgilenememenin sızlanışı anlatılmaktadır.

Türkünün son dörtlüğünde kadının yolculuk boyunca kaynanasından utandığı için anne olarak bebeğiyle ilgilenemediği ifade edilir. Kadın, durumunu "Yurt yerine varanacak, kaynanamdan hicap ettim" sözleriyle dile getirmektedir.Bu türküde kaynananın rolü edilgen olarak sunulmuş ve kültürde yer edinmiş olan kaynanaya saygı gösterildiği vurgulanmıştır.

3.4.4. Tarhana Kaynıyor Türküsü

Yöre : Manisa

Kaynak Kişi : Haydar Bayçın - Hüseyin Dülgerhan

Derleyen : Hüseyin Dülgerhan

Repertuar Kodu : 3346

Tarhana kaynıyor (gelinim)

Yüreğim oynuyor

El bizi kınıyor (gelinim)

Gel barışalım

Tarhana kaynasın (kaynanam)

Yüreğim oynasın

El bizi kınasın (kaynanam)

Küstüm barışmam

(A kadın ölsem konuşamam)

Sandığım açayım (gelinim)

Libas biçeyim

Evini döşeyim (gelinim)

Gel barışalım

(A gelinim gel konuşalım)

Sandıklar da benim (kaynanam)

Libaslar da benim

Ev de kaynatamın (kaynanam)

Küstüm barışmam

(A kadın ölsem konuşmam)

Akşamlar olmadan (gelinim)

Mumlarım yanmadan

Oğlum da gelmeden (gelinim)

Gel barışalım

(A gelin gel konuşalım)

Akşamlarda olsun (kaynanam)

Mumlarında yansın

Oğlunuzda gelsin (kaynanam)

Küstüm barışmam

(A kadın ölsem konuşmam)

Libas: Giysi

Türküde kadının kültürümüzdeki iki rolü üzerinden kaynaklanan çekişmesi anlatılmaktadır. Ev içine gelin getirmek, günümüzde az olmakla beraber geçmiş zamanlarda daha çok karşılaştığımız durumdur. Problemlerin de çoğunlukla gelinin eve sonradan dahil olması, gün içinde daha çok kaynana ile muhatap olmasından kaynaklandığı görülmektedir.

Ataerkil yapıya sahip olan kültürümüzde evde kadınlar arasında yaşanan sıkıntılar erkeklere pek yansıtılmamaktadır. Türküde de buna istinaden kaynananın "akşamlar olmadan, mumlar yanmadan, oğlum gelmeden barışalım" sözleriyle gelinle yaşadığı problemi oğluna yansıtmadan çözmek istediğini görmekteyiz. Kaynana isteğinin olumlu cevap görmesi için "sandığım açayım, libas biçeyim" dizesinde en değerli eşyalarının bulunduğu çeyiz sandığını dahi açıp geline elbise dikmeyi, hatta evi için eşyalar dahi almayı teklif etmektedir. Burda ataerkil yapının kültürümüzde kadına ne denli korku ve kaygı hissettirdiğini, kaynananın bu yüzden geliniyle barışmak, onun gönlünü almak için daha yapıcı bir tutum sergilediğini anlıyoruz.

3.5. Eş/Sevgili Rolü

Bu başlıkta, Türk halk müziği repertuarında yer alan kadının eş/sevgili rolünü ele alan türkülerin incelenmesi amaçlanmaktadır. Türküler, toplumun duygu, aşk ve ilişki dünyasını yansıtan önemli bir ifade biçimidir ve kadının eş/sevgili rolü, Türk kültüründe kadın-erkek ilişkilerinin önemli bir parçasıdır. Bu başlıkta, kadının eş/sevgili rolünü temsil eden türkülerin sözleri, melodileri ve anlatıları üzerinden derinlemesine bir analiz yapılacak ve kadının bu rolünün türkülerdeki temsili incelenecektir.

3.5.1. Asker Yolu Beklerim Türküsü

Yöre : Yozgat

Kaynak kişi : Nedim Akdağ

Derleyen : Nida Tüfekçi

Repertuar Kodu : 1799

Asker yolu beklerim

Günü güne eklerim

Sen git yarım yarım talime de

Ben burayı beklerim

Mendilimde tel oya

Gülmedim doya doya

Asker yolu beklerim de

Gününü saya saya

Sucu sucu suyunan

Soğan acısıyınan
Küsüdüm de barıştım
Yarin bacısıyınan
Pilav pişirdim yavan
Üstüne kestim soğan
Yatağına uzanmış da
Uyan askerim uyan

Türküde kadın, sevgilisinin askerde olduğunu ve onun dönmesini beklediğini ifade etmektedir.Türkünün sözlerinde mendilin önemi vurgulanmaktadır. Mendil, halk kültüründe sevgililer arasında haberleşmenin önemli bir parçasıdır. Kadın, henüz sevgilisine teslim etmediği ve tel ile işlediği mendili dile getirir. Bu durum, mendilin askerden gelen haberlerin iletişim aracı olarak kullanılmasıyla ilişkilendirilebilir. Kadın, mendili tamamlamadan ve sevgilisine teslim etmeden hüznünü dile getirir. "Mendilimde tel oya, gülmedim doya doya" sözleriyle tam anlamıyla mutlu olamadığını ifade eder.

Türküde, kadın sevgilisinin askerde olduğu süre boyunca ona sadık kalarak bekleyeceğini belirtir. Ayrıca, sevgilisinin kız kardeşiyle yaşadığı problemin sona erdiğini de anlatır. Türküde genel olarak, kadının sadık, güçlü ve sevgisini çekinmeden dile getiren bir profil çizildiği görülmektedir.

3.5.2. Gemiler Posta Posta Türküsü

Yöre: Muğla / Bodrum

Kaynak kişi : Yöre Ekibi

Derleyen : Seyhan Tütün

Repertuar Kodu : 716

Gemilerde posta posta

Aspalı karısı yasta

Dervişanın Mustafa'sı

Sakız'daki mahpusta

Tosun Mehemmedim

Yaraladın koydun Mehemmedim

Ecelsiz ölen Mehemmedim

Gençliğine doymayan Mehemmedim

Mendil aldım bohçadan

İbret alın Hatça'dan

Aspalı'nın Mehemmedin

Çevresi de çıktı Bohçadan

Tosun Mehemmedim

Yaraladın koydun Mehemmedim

Ecelsiz ölen Mehemmedim

Gençliğine doymayan Mehemmedim

Kapılar aralandı

Mehemmet yaralandı

Anasının babasının

Ciğeri paralandı

Aspalı: Bir lakap

Çevre : Büyük mendil

Dervişa: Derviş ağa

Sakız: Ege de bir ada ismi

Mahpus:Hapis

Türküde, eşinin birini vurması sonucu hapse giren bir kadının durumu anlatılmaktadır.

Türkünün sözlerine baktığımızda, Aspalı Mehmet'in birini öldürdüğü ve bu olay sonucunda kadının eş olarak iki farklı açıdan yaralandığı görülmektedir. Türküdeki bir dizede kadının eş rolünde, "aldatan/aldatılan" sıfatlarıyla tanımlanabileceği ifade edilmektedir. Aspalı Mehmet, karısını başka bir kadınla aldatmaktadır ve türküde bu durum "Mendil aldım bohçadan, ibret alın Hatça'dan, Aspalı'nın Mehemed'in çevresi çıktı bohçadan" dizeleriyle aktarılmaktadır. Türküdeki "ibret" ifadesi, türkünün öğüt verme işlevini de taşımaktadır. Bu ibret, toplumun bu tür olayları sıradan görmediğini ve her iki tarafın da bir bedel ödediğini vurgulamaktadır.

Türküde bahsi geçen olayın iki kadın açısından değerlendirilmesi yapılabilmektedir. Aspalı'nın ölümüyle dul kalan kadının yasta olduğu belirtilmektedir. Ancak türküde kadının duygusal tepkisi tam olarak belirtilmemiştir. Kadının eşinin ölümüne toplumsal açıdan sessiz kalması ve ardından yas tutması, kadının duygularını ve düşüncelerini ifade edemeyen pasif bir birey olduğunu göstermektedir. Ayrıca kadının adının geçmemesi ve "Aspalı'nın karısı" olarak anılması, kadının edilgenliğini ve kimlik algısının düşük olduğunu desteklemektedir.

Ataerkil toplumdaki kadının erkekle eşit olmadığı durumun ve kadının adının geçmemesinin kadının duygu ve düşüncesini bastırmasına neden olduğu belirtilmektedir.

"Gemiler Posta Posta" türküsünde kadının eş/sevgili rolünün nasıl ele alındığını ve kadının yaşadığı dramatik durumu anlattığını göstermektedir. Türkü, kadının pasif ve edilgen bir figür olarak tasvir edildiği bir olayı aktarmaktadır. Ayrıca toplumsal normların kadının duygusal ifade ve kimlik algısını sınırladığı vurgulanmaktadır.

3.5.3. Ali'm Armut Yer Misin Türküsü

Yöre : Eskişehir

Kaynak kişi: Saadettin Özturun

Derleyen : Ankara Devlet Konservatuarı

Repertuar kodu : 2767

Ali'm armut yer misin

Dünyalarda bir misin

Odalarda saz çalan

Üvek gözlüm sen misin

Civan Ali'm gel

Ali'm Ali'm gül Ali'm

Gül dibine gel Ali'm

Gül dibine gelmezsen

Bir selâm gönder Ali'm

Civan Ali'm gel

Ali'm gitme pazara

Uğratırlar nazara

Ali'm ölsün diyenler

Kendi girsin mezara

Civan Ali'm gel

Üvek: Güvercin türü, eti çin avlanan bir kuş

Bu türkümüzde kadını aşık rolünde görmekteyiz. Kadının kendi içinde büyüttüğü aşkı "dünyalarda bir misin" diyerek sevdiği kişiyi gözünde biricik kılar hale getirmiştir. "Odalarda saz çalan üvek gözlüm sen misin" dizesiyle sevdiğinin sesini ve gözlerini güvercine benzeterek kültürümüzdeki doğaya ait unsurların aşkı betimlemedeki etkisini vurgulamaktadır.

Nazar, canlı ve ya cansız bir varlığın başına bela gelmesine neden olduğuna inanılan bakıştır. Bu inançla duyduğu aşkın onu sevdiğine karşı korumacı duygulara ittiğini "Ali'm gitme pazara, uğratırlar nazara" sözlerinden anlamaktayız. Son dizede sevdiğini ne denli sahiplendiğini, ona karşı art niyet besleyen kişilere olan kin ve nefretini "Ali'me ölsün diyenler kendisi girsin mezara" sözüyle dile getirmiştir.

3.6. Kız Kardeş Rolü

Bu başlıkta, Türk halk müziği repertuarlarında yer alan kadının kız kardeş rolünü ele alan türkülerin incelenmesi, kadın deneyimini, duygusal bağları ortaya koymak için detaylı inceleme yapılacaktır.

3.6.1. Fırat Kenarında Yüzen Kayıklar Türküsü

Yöre : Malatya

Kaynak kişi : Kemal Çıgırık

Derleyen : Mustafa Özgöl

Repertuar Kodu : 3630

Fırat kenarında yüzen kayıklar

(ölem kayıklar n'edem kayıklar)

Anam ağlar bacım beni sayıklar

(ölem sayıklar n'dem sayıklar)

Başına toplanmış bağı yanıklar

(ölem yanıklar n'edem yanıklar)

N'ettim size verin benim yarımı n'edem yarımı

N'ettim size beni yare götürün n'edem götürün

Elbisem duvarda asılı kaldı

(ölem vay kaldı n'edem vay kaldı)

Çeyizim sandıkta basılı kaldı

(ölem vay kaldı n'edem vay kaldı)

O yar benim ile küsülü kaldı

(ölem vay kaldı n'edem vay kaldı)

"Fırat Kenarında Yüzen Kayıklar" adlı türküde, kadının eş/sevgili rolüne ek olarak "bacı" rolü de ele alınmıştır. Türkünün sözlerine baktığımızda, "Bacım beni sayıklar" ifadesiyle kadının kız kardeşiyle olan bağının vurgulandığı görülmektedir. "Sayıklamak" ifadesi, özlem duyulan bir kişiyi anmak, hüznle ve özlemle anmak anlamına gelir. Türkünün bu dizesinde, "Anam ağlar, bacım beni sayıklar. Başına toplanmış bağı yanıklar" ifadeleriyle, yaşanan bir olayın ardından hissedilen acıyı aktardığı belirtilmektedir. Bu dizeler, kadınlar arasındaki ilişkide bağlayıcı bir rol oynayan iki kadının varlığını temsil etmektedir.

Türküde kadının eş/sevgili rolü yanında, "bacı" rolüyle de kadınlar arasındaki ilişki ve duygusal bağı anlatılmaktadır. Türkünün sözleri, ayrılık ve acıyı ifade eden bir ton taşımakta ve kadınların birbirlerine olan destek ve duygusal paylaşımlarını yansıtmaktadır. Türkü, kadının eş/sevgili rolünü ve aynı zamanda kadın kardeşler arasındaki dayanışma ve duygusal bağı da vurgulayarak, kadın deneyimini zenginleştirmektedir.

3.6.2. Sabahınan Sabahınan Türküsü

Yöre : Malatya / Darende / Aşağı Setrek

Kaynak Kişi : Turan Bak

Derleyen : Muzaffer Sarısözen

Repertuar Kodu : 1237

Sabahınan sabahınan

Kahve de gelir tabağınan

Bacın sana kurban olsun (da)

Kucağında bebeğinen

Di bacın öle öle öle bacın öle

Ölmeyede ne gün göre

Yoncalık siyeç ekili

Kardeş kaymakam vekili

şöyle döndüm baktım idi

Kana boyanmış kakülü

Di bacın öle öle öle bacın öle

Ölmeyede ne gün göre

Siyeç: Bağ ve bahçe kenarlarına dikilen meyvesiz ağaçlar

Kakül: Alına dökülmüş

Sabahınan türküsü genellikle Anadolu'da söylenir. bir köylünün bacısının ölümünü ve onun Geride kalan ailesini anlatır. Türkü de bahsedilen "bacın" evde olan büyük abla olabilir.kadının kardeşiyle olan güçlü ilişkisini ve ona annelik yapma isteğini yansıtmaktadır. Bu durum, toplumsal yapıdaki kız kardeşin anneden sonra gelen bir rol olduğunu ve kadının aile içinde annelik görevlerini üstlendiğini göstermektedir. Türkü aynı zamanda, kadının gelecekte kuracağı aile için hazırlık yapma sorumluluğunu öğrendiği bir görevlendirme olduğunu da ima etmektedir.

"Tabağından gelen kahve" ikramı bu türkünün bir nevi toplumsal dayanışma duygusunu yansıtır. Kahve gelmesi ailenin yalnız olmadıklarını hissettirir ve aynı zamanda bacının bebeği kucağında tutması ve ona kurban olsun söylemi, kadının yalnız olmadığını da hissettirir. "Sabahınan sabahından" ifadesi türkü söyleyen kişinin olayın ilk saatlerinde orada olduğunu ima eder. Türküdeki "Yoncalık siyeç ekili" ve "Kaymakam vekili" ifadeleri o dönem köylerde sıkça rastlanan toplumsal sınıf ayrımlarına işaret eder.Türküde bahsedilen aile fakir bir köylü ailesidir ve zengin olan kesimle çatışma yaşamış olabilirler. Türkünün kilit ifadesi "bacın öle öle öle bacın öle, ölmeye de gün göre"dir. insanların, ölümünü ne zaman geleceği konusunda hiçbir şey bilmediklerini ve zorlu yaşam koşulları ile mücadele ederken hep ölüme yakın olduklarını belirtir.

Bu türküde Türk halkının güçlü dayanışma ruhu, çaba sarf eden insanlar arasındaki destek ve mücadele vurgulanır.

SONUÇ

Bu çalışma, Türkülerde Kadın konusunu derinlemesine inceleyerek, kadının bu türkülerdeki temsillerini ve toplumsal rolünü analiz etmeyi amaçlamıştır. Türküler, Türk kültürünün önemli bir parçasıdır ve kadının bu türkülerdeki rolü, duygusal deneyimleri, toplumsal rolleri ve yaşam mücadelesi bu çalışma üzerinden incelenmiştir.

Analizlerim sonucunda, Türkülerde Kadın temasının çeşitli yönleriyle ele alındığını gördük. Kadın genellikle aşkın sembolü olarak işlenirken, aynı zamanda toplumsal rolleri ve yaşam mücadelesi de vurgulanmaktadır. Türkülerde Kadın temalarında, kadının duygusal ve içsel dünyasına vurgu yapılırken, toplumsal beklentiler, sevgi, özlem, ayrılık gibi evrensel duygular da işlenmektedir.

Bu çalışmanın bulguları, Türkülerde Kadın temalarının kültürel ve toplumsal bağlamdaki önemini vurgulamaktadır. Kadının türkülerdeki temsili, toplumdaki kadınların deneyimlerini ve duygusal dünyalarını yansıtmaktadır. Türküler, kadının toplumdaki yerini ve değerini gösteren birer ayna niteliği taşımaktadır.

Ayrıca, bu çalışma Türk halk müziği ve kültürü üzerine yapılan araştırmalara da katkı sağlamaktadır. Türkülerde Kadın temasının derinlemesine analizi, Türk halk müziğinin kadim değerlerinin korunmasına ve yayılmasına katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın sonuçları, Türkülerde Kadın konusuyla ilgilenen araştırmacılar ve kültürel çalışmalara ilgi duyan herkes için önemli bir referans kaynağı olacaktır.

Sonuç olarak, Türkülerde Kadın konusunun geniş bir perspektifle ele alındığı bu çalışma, kadının türkülerdeki rolünü anlamak ve kültürel bağlamdaki önemini vurgulamak adına önemli bir adımdır. Türkülerde Kadın temasının daha da derinlemesine incelendiği, farklı dönemlere ait türkülerin detaylı analizlerine dayanan gelecek araştırmalarla bu konuya daha fazla ışık tutulması gerekmektedir.

Bu çalışmayı okuyan ve Türkülerde Kadın konusuna ilgi duyan herkesin bu çalışmayı faydalı bulacağını umut eder ve teşekkürlerimi sunarım.

KAYNAKÇA

<https://www.repertukul.com/>

Türksoy, T. (2009). Dede Korkut Kitabı. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Uysal, Ş. (1999). Nasreddin Hoca Fıkraları. Gündoğan Yayınları.

Anzavur, İ. (2015). Karagöz - Hacivat. İş Bankası Kültür Yayınları.

Yücel, A. (2006). Alevi-Bektaşî Kültürü. Yurt Kitap Yayınları.

Ong, W. J. (2002). Orality and literacy: The technologizing of the word. Psychology Press.

Kirshenblatt-Gimblett, B.(1998). Destination culture: Tourism, museums, and heritage. University of California Press.

Finnegan, R. (2012). Oral literature in Africa. Open Book Publishers.

Öztürk, Meral. (2018). "The Role of Women in Turkish Folk Songs: An Analysis of Female Representation." International Journal of Turkish Literature Culture Education, 7(1), 1-14.

İzdebska, Joanna. (2017). "Women in Turkish Folk Songs: A Comparative Analysis of Selected Songs from Turkey and Poland." Anthropos, 3, 87-102.

Bauman, R. (1971). Verbal art as performance. American Anthropologist, 73(6), 1338-1350.

<https://doi.org/10.1525/aa.1971.73.6.02a00030>

Akar, İrem. (2015). "Gender Roles in Turkish Folk Songs: A Comparative Analysis of Male and Female Representations." *Journal of International Social Research*, 8(41), 428-437.

Pacholak, Agnieszka. (2012). "The Image of Woman in Traditional Turkish Music." *Musicology Today*, 9, 85-98.

Ben-Amos, D. (1971). Toward a definition of folklore in context. *Journal of American Folklore*, 84(331), 3-15. <https://doi.org/10.2307/539729>

